

A decorative graphic consisting of three blue circles of varying sizes and two thin blue lines. One line starts from the top left and goes towards the top-right circle. The other line starts from the top right and goes towards the bottom-right circle. The circles are arranged in a way that they appear to be connected by these lines.

Visienotitie armoedebestrijding

**Daatje Spruijt
14-10-2019**

Inhoud

1	Inleiding	2
2	Cijfers omvang doelgroep, bereik en uitgaven	3
3	Overzicht van minimavoorzieningen Boekel	4
4	Visie en ambitie armoedebestrijding	8
5	Vervolg en Financiële consequenties	10
6	Begrippenlijst	11

1 Inleiding

Het bestrijden van armoede is een thema dat al jaren nadrukkelijk in de belangstelling staat. Vrijwel iedereen in Nederland heeft een dak boven zijn hoofd, eten op zijn bord en toegang tot medische zorg en onderwijs. Maar er zijn ook mensen die te weinig inkomen hebben voor het consumptieniveau dat we in Nederland minimaal noodzakelijk vinden. Dit komt bijvoorbeeld door hoge kosten van wonen of zorg. Dan komt armoede om de hoek kijken.

Wat is armoede?

Armoede kent meerdere definities. In de enge zin gaat het om een tekort aan financiële middelen. In de brede zin verwijst armoede ook naar sociale uitsluiting. Denk aan mensen die geen geld hebben om deel te nemen aan activiteiten. De groep mensen die geen opleiding hebben, in een minder goed geïsoleerd huis leven en vaker gezondheidsproblemen hebben kunnen zich vaak moeizamer financieel zelf redden.

Door de verschillende definities van armoede is dit een subjectief begrip. Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) spreekt daarom niet van 'arme huishoudens', maar van 'huishoudens met een laag inkomen en risico op armoede'. Het Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting (Nibud) hanteert geen lage-inkomensgrens, maar spreekt in de term van draagkracht. Het deel van het inkomen waarmee mensen hun kosten zelf kunnen betalen. Draagkracht is afhankelijk van inkomen, verplichtingen, belastingvoordelen en overige uitgaven. Zo kunnen bijvoorbeeld mensen met een hoog inkomen en hoge (vaste) lasten het risico lopen weinig draagkracht over te houden. Mensen met een hoger inkomen kunnen zo toch in de financiële problemen komen.

Wat kan de gemeente doen?

De gemeente heeft de verantwoordelijkheid om alle inwoners te laten meedoen in de samenleving. Inwoners die moeten rondkomen van een minimuminkomen kunnen hierbij ondersteuning krijgen. Een gemeentelijk instrument daarvoor is het minimabeleid. Ook ondersteuning bieden bij het oplossen en voorkomen van schulden (schuldhulpverlening) is een instrument dat we als gemeente kunnen aanbieden.

Bij alles wat we inzetten moeten we wel opletten dat we geen inkomenspolitiek voeren. Dit is voorbehouden aan de rijksoverheid. De gemeente mag alleen aan armoedebestrijding doen. Waar de grens ligt is niet altijd even helder. Van gemeenten wordt verwacht dat zij steeds meer aan armoedebestrijding doen maar alle vormen van categoriale bijzondere bijstand zijn door de wetgever afgeschaft (met uitzondering van een tegemoetkoming voor de zorgverzekering). Het verstrekken van een kerstpakket is bijvoorbeeld ook verboden.

Een belangrijke bijdrage aan armoedebestrijding wordt geleverd door verschillende organisaties voor maatschappelijk werk en welzijnsorganisaties. Denk daarbij aan OnsWelzijn, Voedselbank Veghel, Dorpsteam Boekel, Stichting Leergeld, Kledingbank Gemert-Bakel e.o. en overige vrijwilligersorganisaties en particuliere initiatieven in de gemeente.

Waarom een visienotitie armoedebestrijding?

In Boekel is altijd aandacht voor bestrijding van armoede geweest. Dit doen we o.a. door de inzet van schuldhulpverlening, bijzondere bijstand en het Participatiefonds. Daarnaast hebben we subsidieregelingen met bijvoorbeeld Stichting Leergeld. Maar een goede aanpak van armoede vindt niet alleen aan de achterkant plaats. Om echt armoede te bestrijden moeten we als gemeente steeds meer aan de voorkant zitten. Op die manier kunnen we voorkomen dat mensen in financiële problemen komen of hen financieel zelfstandiger maken. Om de samenhang tussen enerzijds de bestrijding van armoede aan de voorkant en het inzetten van voorzieningen aan de achterkant te borgen hebben we deze visienotitie opgesteld.

2 Cijfers omvang doelgroep, bereik en uitgaven

Bron: gemeente, CBS en/of www.waarstaatjegemeente.nl

Naar schatting telt Boekel 550 huishoudens met een minimum inkomen (13%). Voor de bepaling van de omvang van de doelgroep is gebruik gemaakt van www.waarstaatjegemeente.nl. Gegevens over vermogen zijn niet beschikbaar en hierin dus niet meegenomen. De Participatiewet kent een vermogensgrens. Hierdoor is het aantal huishoudens dat gebruik kan maken van de minimaregelingen kleiner. Omdat de cijfers met betrekking tot vermogen ontbreken worden de cijfers van waarstaatjegemeente door gemeenten naar beneden bijgesteld met 40% (aannahme). Hiermee rekening houdend komen we op 330 huishoudens met een minimum inkomen.

Bereik

In 2018 zijn 250 aanvragen voor diverse inkomensondersteunende regelingen toegekend. Dit zijn geen unieke personen. Iemand kan voor meerdere regelingen een aanvraag indienen. Verder is dit exclusief de hulpvragen schuldhulpverlening en kwijtschelding gemeentelijke belastingen.

Kosten

2016	2017	2018
€ 285.177	€ 302.906	€ 337.119

De kosten van het minimabeleid zijn tussen 2016 en 2018 toegenomen met € 51.942. Een stijging van 18%. De stijging zit met name in een toename van kosten bewindvoering en uitbreiding van de subsidie voor Stichting Leergeld. Dit laatste is een bewuste beleidskeuze geweest om het bereik en het voorzieningspakket te vergroten.

Gemeente Boekel

Het aantal aanvragen minimabeleid geeft geen volledig beeld over armoede in de gemeente Boekel. Cijfers over werk, inkomen en de kans om op te groeien in armoede maken dit beeld completer ([waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl)). Daar waar mogelijk zijn de cijfers vergeleken met landelijke en provinciale cijfers.

Ter illustratie een overzicht van [waarstaatjegemeente.nl](http://www.waarstaatjegemeente.nl) op een aantal relevante aspecten

	Boekel	Landelijk	Noord-Brabant
% Koopwoning	75,8	56,5	60,8
% Huurwoning	24,2	43,5	39,2
Werkloosheidspercentage	2,8	3,9	3,4
% Zzp-ers met laag inkomen tot € 15.000	6,6	10,7	8,4
% Huishoudens met laag inkomen (dat landelijk behoort tot de laagste 10%)	5,3	10,0	8,6
Personen met bijstandsuitkering per 1000 inwoners	15,7	40,1	31,0
Huishoudens met bijstandsuitkering t.o.v. totaal huishoudens	1,7	5,3	4,1
Kinderen 0-18 jaar met kans op armoede, die opgroeien in een gezin met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum	8,1	13,1	11,5
% Kinderen in uitkeringsgezin	2,19	6,58	5,41

% Kinderen zonder periodieke controle tandarts/mondzorg	7,6	20,5	17,1
% Werkloze jongeren 16-22 jaar	0,32	1,52	1,48
% Inwoners met lidmaatschap sportvereniging t.o.v. totaal aantal inwoners	43,3	24,9	26,4

Bovenstaande cijfers tonen aan dat ten opzichte van landelijke en provinciale cijfers, de gemeente Boekel relatief goed scoort als het aankomt op risico's op armoede, werkloosheid en lage inkomens. Dat betekent niet dat we achterover kunnen leunen. Nog steeds is bijvoorbeeld 8,1% een hoog percentage als het gaat om kinderen van 0-18 jaar met kans op armoede. Juist daarom is een betere preventieve aanpak nodig.

3 Overzicht van minimavoorzieningen Boekel

In Boekel hebben we een uitgebreid aanbod aan voorzieningen en regelingen om het leven in armoede draaglijker te maken. Met deze voorzieningen en regelingen zorgen we ervoor dat mensen met een kleine beurs kunnen (blijven) participeren.

3.1 Inkomensgrens bijzondere bijstand en minimabeleid

Voor bijzondere bijstand en het minimabeleid geldt een inkomensgrens van 120% van de van toepassing zijnde bijstandsnorm. Voor inkomens vanaf 120% geldt een draagkrachtberekening. Voor een aantal voorzieningen geldt een afwijkende inkomensgrens. In onderstaande opsomming geven we aan voor welke voorzieningen een afwijkende inkomensgrens geldt.

3.2 Uniform beleid

Alle inwoners van Boekel kunnen voor dezelfde regelingen in aanmerking komen. Zij moeten dan wel aan de inkomens- en vermogensgrenzen voldoen. De beoordeling van een aanvraag blijft maatwerk. We houden altijd rekening met individuele omstandigheden

3.3 Individuele bijzondere bijstand

Individuele bijzondere bijstand is een instrument om maatwerk te leveren. Op die manier kan de gemeente inwoners met bijzondere (medische) kosten financieel tegemoet komen.

De individuele bijzondere bijstand is onder te verdelen in twee groepen:

1. incidentele bijzondere bijstand; en
2. periodieke bijzondere bijstand.

Van incidentele bijzondere bijstand is sprake als de kosten eenmalig zijn. De toegekende bijzondere bijstand wordt dan ineens uitbetaald. Als kosten zich daarvoor niet lenen, omdat ze bijvoorbeeld maandelijks terugkeren, dan is er sprake van periodieke bijzondere bijstand. De uitbetaling vindt dan meestal maandelijks plaats.

3.3.1 Incidentele bijzondere bijstand

Met onderstaande opsomming benoemen we de meest voorkomende vormen van incidentele bijzondere bijstand. Dit is geen limitatieve opsomming. Bij het beoordelen van het recht op individuele bijzondere bijstand blijft maatwerk noodzakelijk.

a. Duurzame gebruiksgoederen

Dit is een regeling voor inwoners die langer dan 5 jaar op het minimuminkomensniveau leven. Deze financiële tegemoetkoming is voor vervanging van een wasmachine, koelkast, kookplaat, TV of computer. Omdat het hier kosten betreft waar je in principe voor kan reserveren geldt een inkomensgrens van 100% van de geldende bijstandsnorm. Met een langdurig inkomen boven 100% van de geldende bijstandsnorm zou men in staat moeten zijn periodiek een bedrag te reserveren voor

dit soort kosten. Voor de vergoeding hanteren we een maximum bedrag dat opgenomen is in de richtlijnen van het Nibud.

b. Inrichtingskosten vergunninghouders

Vergunninghouders die uit het AZC komen voor ze in onze gemeente komen wonen hebben niet kunnen sparen voor een verhuizing naar een nieuwe woning. De kosten die de vergunninghouder maakt voor stoffering en inrichting van de woning vallen binnen deze regeling. In de basis gaat het hier om een (renteloze) lening.

Voor niet vergunninghouders bestaat deze regeling ook. Alleen gaat het dan vaak om een uitzonderlijke situatie waarin een inwoner niet heeft kunnen reserveren of niet op een andere manier in een lening kan voorzien om de inrichting van een woning te betalen.

c. Computers

Sinds 2017 is de computer toegevoegd aan de voorziening voor duurzame gebruiksgoederen. De dienstverlening van onder andere overheidsinstanties wordt steeds meer digitaal. Een computer/laptop is daardoor noodzakelijk om volwaardig deel te nemen aan de maatschappij. Niet iedereen heeft de financiële middelen om een computer/laptop aan te schaffen. Daarom hebben we deze toegevoegd aan de lijst duurzame gebruiksgoederen (onderdeel a). Voor de vergoeding geldt een maximum bedrag waarbij we aansluiten op de richtlijnen van het Nibud.

d. Uitvaartkosten

De kosten van een uitvaart komen voor rekening van de nabestaanden van een overledene (bloed- en aanverwanten). Bijzondere bijstand is van toepassing als de eigen middelen van de nabestaanden niet toereikend zijn. Ook zijn er dan geen of onvoldoende voorliggende voorzieningen aanwezig. Denk hierbij aan een uitvaartverzekering of een erfenis. Voor vergoeding van de uitvaartkosten geldt een maximum bedrag waarmee in een sobere maar waardige uitvaart voorzien wordt. Het maximum bedrag wordt periodiek vastgesteld naar aanleiding van de Nibud richtlijnen.

e. Individuele inkomens toeslag

Inwoners die langer dan 3 jaar op het minimuminkomensniveau leven en weinig perspectief op inkomensverbetering hebben kunnen in aanmerking komen voor deze jaarlijkse bijdrage. De draagkracht systematiek die geldt voor de bijzondere bijstand, voor mensen met een inkomen boven 120% van de bijstandsnorm, geldt niet voor deze regeling. Ook zijn studenten uitgesloten omdat deze doelgroep in het algemeen perspectief heeft op inkomensverbetering.

De hoogte van de toeslag in 2019 is:

€ 406,- Alleenstaanden

€ 520,- Alleenstaande ouders

€ 579,- Gehuwden

De bedragen worden jaarlijks geïndexeerd.

f. Bijzondere noodzakelijke kosten

In principe kan voor alle bijzondere noodzakelijke kosten een financiële tegemoetkoming worden verstrekt. Het gaat bijvoorbeeld om de volgende kosten: eigen bijdrage medische kosten, eigen bijdrage voor advocaatkosten, bewindvoeringskosten, tijdelijk hoge woonlasten, reiskosten bij bijzondere omstandigheden, etc. Iedere aanvraag wordt beoordeeld op de bijzonderheid van de situatie en of de kosten noodzakelijk zijn. Ook mag er geen sprake zijn van een voorliggende voorziening.

3.3.2 Periodieke bijzondere bijstand

Met onderstaande opsomming benoemen we de meest voorkomende vormen van periodieke bijzondere bijstand. Dit is geen limitatieve opsomming. Bij het beoordelen van het recht op periodieke bijzondere bijstand blijft maatwerk noodzakelijk.

a. *Collectieve zorgverzekering voor minima en bijzondere bijstand voor de premie*

Inwoners hebben de mogelijkheid om zich voor ziektekosten te verzekeren met de Gemeentepolis. Voor deze voorziening geldt een inkomensgrens van 120%. De Gemeentepolis is een combinatie van basisverzekering en aanvullende verzekering. Via de bijzondere bijstand vindt compensatie plaats van de hogere premie van de aanvullende verzekering.

b. *Reiskosten re-integratietraject of school*

Heel soms komt het voor dat door omstandigheden een jongere kosten maakt voor het vervoer van en naar school. Als aan bepaalde criteria wordt voldaan kan hiervoor bijzondere bijstand worden verstrekt. In principe is een enkele reisafstand van 10 km algemeen geaccepteerd en komt dus niet voor vergoeding in aanmerking. De doelgroep onderscheiden we in jongeren in de leeftijd van 12 tot 18 jaar en jongeren vanaf 18 jaar.

3.4 Minimabeleid

Het minimabeleid is lokaal gemeentelijk beleid. Dit zijn lokale regelingen waarvan de grondslag niet in de Participatiewet ligt. Voor het minimabeleid sluiten we aan bij de inkomensgrens van de bijzondere bijstand, zijnde 120% van de geldende bijstandsnorm.

a. *Participatiefonds*

Om te kunnen deelnemen aan maatschappelijke-, sociale-, culturele-, sport- en welzijnsactiviteiten is er voor inwoners een tegemoetkoming in kosten vrijetijdsbesteding. De vergoeding wordt forfaitair uitbetaald. Deze regeling is specifiek voor volwassenen. De maatschappelijke participatie van minderjarige kinderen is via Stichting Leergeld geborgd.

b. *Maatwerkoplossingen Sociaal Domein Boekel*

Sinds 2019 hebben we een 'potje' voor situaties die niet binnen een wettelijke regeling vallen. De inzet wordt bepaald in afstemming tussen de medewerkers van het Dorpsteam Boekel, klantmanagers Meierijstad en de consultants Bureau Jeugd en Gezin (BJG). De regie ligt bij het Dorpsteam. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een OV-pas en saldo om naar een sollicitatie te gaan omdat het vervoer na een ingezet traject een probleem blijkt te zijn. Bijdrage van een computercursus voor een senior die dat zelf niet kan betalen. Kosten van de stort nadat een vrijwilliger op verzoek geholpen heeft bij het opruimen van een (vervuilde) woning.

c. *Kwijtschelding gemeentelijke belastingen*

Bij deze regeling krijgen inwoners met een laag inkomen en weinig vermogen geheel of gedeeltelijke kwijtschelding van de gemeentelijke belastingen.

3.5 Flankerend minimabeleid

Naast de inzet van bijzondere bijstand, minimaregelingen en kwijtscheldingen door de gemeente, zijn er nog organisaties die zich inzetten voor minima uit de gemeente Boekel. Met Stichting Leergeld hebben we een subsidierelatie. De overige organisaties worden niet door de gemeente gesubsidieerd.

a. *Stichting Leergeld Gemert-Bakel e.o.*

Met Stichting Leergeld hebben we sinds 2016 een subsidierelatie. Doel van de stichting is het bevorderen van maatschappelijke participatie en het voorkomen van sociaal isolement van kinderen in de leeftijd van 0 tot 18 jaar uit minimagezinnen.

b. *Stichting Voedselbank Veghel*

De Voedselbank Veghel geeft mensen een steuntje in de rug in een periode waarin zij het financieel slecht hebben. De Voedselbank Veghel werkt samen met de gemeente en maatschappelijke

organisaties om klanten weer op eigen benen te leren staan. Het uitgangspunt is dat voedselhulp altijd tijdelijk moet zijn. Er kan alleen een beroep op de Voedselbank worden gedaan als er sprake is van een schuldhulpverleningstraject. In de tijd van stabiliseren van de schulden kan een verwijzing voor de Voedselbank worden gegeven.

c. Stichting Kledingbank Gemert-Bakel e.o.

De kledingbank zet zich in voor mensen met een minimuminkomen door voor hen gratis kleding ter beschikking te stellen. Eenmaal per 3 maanden mogen mensen gebruik maken van de Kledingbank. Per keer mag men per persoon 6 kledingstukken, schoenen of ander textiel uitkiezen. Om gebruik te maken van de Kledingbank is een verwijfsbrief nodig. Zowel de gemeente als het Dorpsteam kan deze verwijfsbrief afgeven.

d. Stichting de Wensboom Boekel

De Wensboom Boekel zet zich in om kinderen tot 16 jaar met Sinterklaas of Kerstmis een cadeau te bezorgen. De Wensboom richt zich op kinderen uit minimagezinnen. Het kind mag maximaal 5 wensen indienen waarvan De Wensboom er minimaal 1 probeert te realiseren. De Wensboom koopt zelf geen artikelen maar probeert de wensen te vervullen door een vraag en aanbod principe.

3.6 Schuldhulpverlening

Inwoners met financiële problemen/schulden kunnen terecht bij schuldhulpverlening. Financiële problemen hebben gevolgen voor de persoon die ze heeft. Het geeft stress wat weer een negatief effect heeft op de gezondheid en het welbevinden. Ook zijn er gevolgen voor de directe omgeving en de positie in de maatschappij. Daarnaast worden door financiële problemen/schulden inwoners belemmerd om actief mee te doen aan de samenleving. Financiële problemen van onze inwoners kosten de maatschappij veel geld. Die kosten willen we voorkomen. De ondersteuning voldoet aan de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening.

Budget coaching

In 2019 zijn we, via gemeente Meierijstad, gestart met het aanbieden van budget coaching om bewindvoering te voorkomen. Wanneer mensen niet in staat zijn hun eigen financiën te organiseren bestond er alleen de mogelijkheid van beschermingsbewind. Bij deze vorm van bewindvoering worden de financiële lasten doorbetaald (beheer) door een bewindvoerder. De betrokkene krijgt leefgeld voor zijn/haar levensonderhoud. Als iemand geen of onvoldoende middelen heeft worden de kosten van bewindvoering betaald uit bijzondere bijstand. De afgelopen jaren zijn steeds meer mensen onder bewind gesteld. Met de inzet van budget coaching door de klantmanagers schuldhulpverlening van de gemeente Meierijstad is er een laagdrempelig instrument bijgekomen. Hiermee kan naast het beheren van de financiën ook gewerkt worden aan gedragsverandering. Met de gedragsverandering proberen we terugval, verergering of toekomstige schulden te voorkomen.

4 Visie en ambitie armoedebestrijding

Visie

We willen duurzame resultaten bereiken door, samen met ketenpartners, te werken vanuit een totaalaanpak van armoede en daarbij in te zetten op preventie, bewustwording en gedragsverandering. De voorzieningen die armoede 'verzachten' blijven op een goed niveau. Daarnaast zorgen we voor een netwerk dat mensen structureel helpt om hun leven (met of zonder blijvende ondersteuning) weer in eigen hand te nemen.

Ambities

1. We hebben risicogroepen voor financiële problemen in beeld en weten ze te bereiken.
2. Met de inzet van (doelgroepgerichte) preventieve activiteiten voorkomen we financiële problemen bij inwoners.
3. We hebben de instrumenten om inwoners met (dreigende) financiële problemen te ondersteunen zodat er weer denkrimte en energie ontstaat om regie te pakken op het eigen leven.
4. Voor de inwoners waarbij blijvende ondersteuning nodig is, is een integrale ondersteuning aanwezig.

Aan de hand van **5 thema's** werken we op hoofdlijnen de visie en ambitie uit.

1. Samenwerking
2. Preventie
3. Toegankelijkheid en maatwerk
4. Zelfstandigheid
5. Armoedeval

1. Samenwerking

Er zijn veel partijen betrokken bij mensen in armoede en/of met (dreigende) financiële problemen. Zowel professioneel als op vrijwillige basis. Om meer zicht te krijgen op de doelgroep en een totaalaanpak te kunnen bieden is het belangrijk dat we alle partijen in beeld hebben. Weten wie wat doet en waar hiaten en overlap in het aanbod zitten. Met een periodiek overleg tussen deze partijen willen we sturen op een gezamenlijke verantwoordelijkheid en aanpak voor deze kwetsbare doelgroep. Hiervoor willen we een regisseur armoedebestrijding inzetten. Deze persoon vindt en verbindt partijen. Gaat op uitvoeringsniveau het gesprek aan en is de verbindingspersoon naar beleid toe.

2. Preventie

Om financiële problemen in de maatschappij meer zichtbaar te maken moet je het taboe rondom armoede en schulden weghalen. Het bespreekbaar maken van financiële problemen is een eerste stap om schulden te voorkomen. Daarnaast gaan we onderzoeken hoe we zo vroeg mogelijk in de keten van financiële problemen actie kunnen ondernemen. Dit kan door meer zicht te krijgen op risicogroepen in onze gemeente en daar ook een passend aanbod voor te hebben. Zo blijkt uit diverse onderzoeken dat kinderen die opgroeien in een gezin dat bekend is met armoede vaak in eenzelfde situatie terecht komen. Met een passend aanbod en een integrale aanpak denken we dit patroon te kunnen doorbreken. Ook jongeren die de stap naar zelfstandigheid niet alleen kunnen maken en bijvoorbeeld begeleiding vanuit de Wmo ontvangen zijn een potentiële risicogroep. In de geboden begeleiding is naast een sociaal netwerk opbouwen, (arbeids)participatie en eigen regievoering nog weinig aandacht voor budget coaching.

3. Toegankelijkheid en maatwerk

Het gemeentelijk aanbod voor inkomensondersteuning is erg uitgebreid. Het is niet voor iedereen duidelijk wat zij aan kunnen vragen en waar zij moeten zijn om een aanvraag in te dienen. Daarnaast

zijn er nog diverse regelingen van andere (overheids)organisaties. We moeten er voor zorgdragen dat de voorzieningen die er zijn vindbaar en laagdrempelig toegankelijk zijn.

Ook moet het mogelijk zijn om bij het bieden van ondersteuning meer maatwerk te bieden. Dit kan bijvoorbeeld door meer dan nu te kijken naar het besteedbaar inkomen. We willen onderzoeken in hoeverre we een systematiek als de omgekeerde toets (integraal) toe kunnen passen. Bij de omgekeerde toets wordt vooral naar het doel van de wet gekeken. Dit houdt in dat we met de inwoner meedenken over het effect dat hij wil bereiken. Vervolgens bekijken we of dit past binnen de doelstelling van het sociaal domein. We maken mogelijk wat nodig is en maken afspraken met de aanvrager wat hij/zij gaat doen om onafhankelijk te worden van ondersteuning. Een zelf gekozen route levert over het algemeen meer commitment op dan een opgelegde route.

4. Zelfstandigheid

Mensen die leven in armoede en/of financiële problemen hebben leven vaak van dag tot dag. Als je jaar in jaar uit schaarste ervaart kan dit leiden tot chronische stress. Een gevolg daarvan is dat er geen lange termijn doelen zijn en dat zij ook niet in staat zijn om op lange termijn te denken. Ze worden minder goed in plannen en gaan bij de dag leven. Ze geven zich over aan de situatie omdat ze geen uitweg meer zien. Het vraagt een specifieke aanpak om deze mensen uit de waan van de dag te halen en weer op lange termijn te laten denken. Vaak is er sprake van meerdere problemen. Een integrale aanpak van alle problemen en een goede afstemming daarover is nodig om deze groep te ondersteunen naar (meer) zelfstandigheid. Ook het vinden van de juiste instrumenten om deze doelgroep daar bij te ondersteunen is hierbij van belang.

5. Armoedeval en afhankelijkheid

Als laatste thema benoemen we de armoedeval en afhankelijkheid. Door alle compensatieregelingen verhogen we de drempel voor mensen met een minimum inkomen om iets aan inkomensverbetering te doen. Het is goed om inzichtelijk te hebben in welke situaties mensen gebruik kunnen maken van inkomensondersteunende voorzieningen. Hoe ziet het netto inkomen er uit inclusief deze regelingen? Bijvoorbeeld een alleenstaande ouder met een bijstandsuitkering en een parttime baan kan gebruik maken van de volgende voorzieningen/regelingen:

- Duurzame gebruiksgoederen
- Individuele inkomenstoelage
- Collectieve zorgverzekering minima
- Participatiefonds
- Stichting Leergeld
- Kwijtschelding gemeentelijke belastingen
- Kindgebonden budget
- Kinderopvangtoeslag

Dit is een niet limitatieve opsomming van voorzieningen die er voor minima zijn. Hoeveel meer moet iemand gaan verdienen wil het verlies van de inkomensondersteunende voorzieningen gecompenseerd worden? Is dat reëel en hoe kunnen wij ze daar bij helpen? Daarnaast is het interessant om op onze Boekelse schaal eens te onderzoeken of een bijstandsuitkering of het minimumloon toereikend is om mee te doen in onze maatschappij. Onderzoek toont aan dat 1 op de 5 huishoudens een betalingsachterstand heeft. Meer dan de helft van het huishoudbudget gaat op aan vaste lasten. En sinds het begin van deze eeuw is er een toename van 60% van Nederlanders die werken en toch arm zijn. Ligt dat aan de persoon en zijn uitgavepatroon of is het inkomen dat iemand heeft niet toereikend? Dit is niet makkelijk om te onderzoeken maar wel noodzakelijk voor een effectieve aanpak van armoede.

5 Vervolg en Financiële consequenties

Vervolg

Het is ondoenlijk om alles tegelijk aan te pakken. De hierboven genoemde vijf hoofdthema's werken we uit in een uitvoeringsnotitie armoedebestrijding. Een ontwikkeldocument waarin we samen met het netwerk acties uitwerken, de samenhang borgen en evalueren wat werkt en wat niet zodat we tijdig bij kunnen sturen of andere keuzes kunnen maken.

Een basis voor dit document is de verkenning naar verborgen armoede dat begin 2018 opgeleverd is. N.a.v. deze verkenning zijn er een aantal aanbevelingen gedaan.

In overleg met de Adviesraad Sociaal Domein zijn er zes prioriteiten benoemd om nader uit te werken.

1. Voorkomen is beter dan genezen; meer inzet op preventie en vroegsignalering.
2. Gelijke kansen voor alle kinderen om zich sociaal, mentaal en fysiek te ontwikkelen.
3. De voorlichting en communicatie is op zo'n niveau dat inwoners, waar de basisvaardigheden (taal, rekenen, digivaardigheden) ontbreken, deze kunnen begrijpen.
4. Consulents/klantmanagers benutten maatwerkruimte binnen de regelgeving.
5. Integraal werken is goed vorm gegeven, zowel in het formele als in het informele circuit.
6. Het bieden van scholing en begeleiding naar werk, werken moet lonen.

Deze prioriteiten nemen we in de het ontwikkeldocument mee.

Financiële consequenties

Het is op voorhand lastig aan te geven hoeveel de inzet op bovengenoemde thema's gaat kosten. In de begroting 2019 en 2020 is € 30.000 opgenomen voor de actieve aanpak armoedebeleid. Vanaf 2021 is dit € 20.000. Als eerste gebruiken we deze middelen voor de inzet van een regisseur armoedebestrijding zoals omschreven in thema 1 samenwerking. Samen met de regisseur armoedebestrijding stellen we het uitvoeringsdocument armoedebestrijding op. Met deze uitwerking worden ook de (structurele) kosten voor toekomstige trajecten/projecten duidelijk.

6 Begrippenlijst

- Bijzondere bijstand : Uitkering voor (onverwacht) extra of hoge kosten. De kosten moeten noodzakelijk zijn en niet door een andere regeling worden vergoed;
- Draagkrachtberekening : De mogelijkheid die iemand heeft om de kosten zelf te betalen. Van het inkomen dat boven de geldende bijstandsnorm uit komt wordt een percentage gerekend als draagkracht. Hoe groter de draagkracht, hoe minder bijzondere bijstand er mogelijk is;
- Voorliggende voorziening : De persoon kan op een andere manier de kosten vergoed krijgen.